

Sygn. akt II Ca 1045/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 maja 2014 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie II Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie następującym:

Przewodniczący Sędzia Sądu Okręgowego Iwona Tchórzewska (spr.)

Sędziowie: Sądu Okręgowego Anna Ścioch-Kozak

Sądu Rejonowego Marta Postulska- Siwek

(delegowana)

Protokolant Sekretarz sądowy Emilia Trąbka

po rozpoznaniu w dniu 8 maja 2014 roku w Lublinie

na rozprawie

sprawy z powództwa S. J., Z. J., U. G. i M. G.

przeciwko B. P. (1) i K. P.

o ochronę posiadania

na skutek apelacji powodów S. J. i Z. J. oraz pozwanych K. P. i B. P. (1) od wyroku Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie z dnia 29 maja 2013 roku, sygn. akt I C 1164/11

I. oddała obie apelacje;

II. koszty postępowania odwoławczego między stronami wzajemnie znosi.

Sygn. akt II Ca 1045/13

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 29 maja 2013 roku Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie:

I. nakazał pozwany K. P. i B. P. (1), aby zaprzestali naruszania posiadania i utrudniania swobodnego przejazdu S. J., Z. J., U. G. i M. G. pasem gruntu o szerokości 3,80 m na długości 150 m, położonym w M., stanowiącym drogę dojazdową od drogi publicznej L.-B. usytuowaną po wschodniej części działki nr (...) wzdłuż jej granicy z działkami nr (...), przy ogrodzeniach tych działek, do posesji powodów S. J., Z. J., U. G. i M. G. położonych w M.;

II. oddalił powództwo w pozostałej części;

III. zasądził od pozwanych K. P. i B. P. (1) solidarnie na rzecz powoda S. J. kwotę 200 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Postanowieniem z dnia 17 czerwca 2013 roku Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie sprostował oczywistą omyłkę w treści powyższego wyroku w ten sposób, że w punkcie I sentencji po słowie szerokości w miejsce „3,80 m” nakazał wpisać „3,70 m”.

W uzasadnieniu wyroku Sąd pierwszej instancji wskazał na następujące ustalenia faktyczne i motywy swego rozstrzygnięcia.

S. J. i Z. J. są współwłaścicielami działek nr (...), zaś U. G. jest właścicielką działek nr (...) położonych we wsi M. w gminie K., w pasie działek budowlanych znajdujących się w pobliżu szosy do B.. Od lat (powódka M. G. od lat 60-tych) powodowie przechodzili i dojeżdżali do swoich działek od drogi publicznej L. - B. poprzez pas gruntu o szerokości 3,70 m i długości 150 m, stanowiący wschodnią część działki nr (...) należącej od 1987 roku do pozwanych. Powodowie we własnym zakresie utwardzili użytkowaną część działki pozwanych gruzem i żuzłem. Z uwagi na pochyłość terenu w późniejszych latach żuzel był uzupełniany. W celu lepszej stabilizacji w 1992 roku powodowie wyłożyli drogę białym kamieniem wapiennym. Droga utwardzana była również gruzem. W międzyczasie powodowie dwukrotnie naprawili znajdujący się na drodze mostek wjazdowy. Taki stan trwał do dnia 15 listopada 2010 roku, kiedy pozwani zablokowali wjazd na drogę od strony szosy poprzez ustawienie szlabanu i postawienie jednoosiowej beczki na kołach do wywozu gnoju. Pozwany zaorał także pas gruntu, a w kwietniu 2012 roku zrzucił na ten pas pryzmę piachu. Naniesione w ten sposób przez pozwanych przeszkody uniemożliwiły powodom przejeżdżanie i przechodzenie drogą gruntową do swoich działek. W toku procesu pozwany usunął ustawione na spornym pasie gruntu przeszkody i przejazd powodów do należących do nich działek jest możliwy.

Jako podstawę powyższych ustaleń Sąd Rejonowy przyjął dowody szczegółowo wymienione i ocenione w uzasadnieniu orzeczenia.

W ustalonym stanie faktycznym sprawy oraz mając na względzie przepisy art. 344 § 1 i 4 k.c., art. 342 k.c. oraz art. 478 k.p.c. Sąd Rejonowy uznał powództwo za zasadne w części.

Sąd zważył, że żądanie pozwu obejmowało nakazanie pozwanym, aby przywrócili powodom posiadanie drogi dojazdowej o szerokości 3,70 m i długości 150 m od drogi publicznej do końca działki (...) licząc od linii wyznaczonej przez ogrodzenie działki oraz nakazanie pozwanym, aby zaniechali dalszych naruszeń. Jednakże w toku postępowania strony zgodnie przyznały, że ustawione przez pozwanych przeszkody zostały usunięte i przejazd powodów do ich działek jest możliwy. Wobec tego w tej części powództwo podlegało oddaleniu.

Sąd uznał natomiast za zasadne żądanie pozwu w przedmiocie zakazania pozwanym dalszych naruszeń posiadania powodów.

Sąd Rejonowy wskazał, że w świetle art. 344 § 1 k.c. w razie samowolnego naruszenia posiadania przysługuje posiadaczowi roszczenie „o przywrócenie stanu poprzedniego” i „o zaniechanie naruszeń”, które kierowane są przeciwko temu, kto samowolnie naruszył posiadanie, jak również przeciwko temu, na czyją korzyść naruszenie nastąpiło (art. 344 § 1 zd. 1 k.c.). Dla uwzględnienia roszczenia posesoryjnego sąd orzekający w myśl art. 478 k.p.c. bada jedynie ostatni stan posiadania oraz fakt jego naruszenia. Roszczenie posesoryjne jest niezależne od zgodności posiadania ze stanem prawnym, a także od dobrej wiary.

Sąd podniósł, że w rozpoznawanej sprawie bezspornie powodowie do dnia 15 listopada 2010 roku posiadali sporny pas gruntu wykorzystując go jako drogę do swoich działek, zaś pozwani umieścili na tymże pasie przeszkody. Powodowie posiadali sporny pas gruntu co najmniej w zakresie służebności przejazdu i przechodu. W ocenie Sądu Rejonowego ze zgromadzonego materiału dowodowego, w tym zwłaszcza dowodu z przesłuchania powodów oraz oględzin wynika, że powodowie byli posiadaczami spornego pasa gruntu o szerokości 3,70 m i długości 150 m. Sąd wskazał również na złożone w czasie oględzin oświadczenie pozwanego K. P., który stwierdził, że odsunął się z ogrodzeniem murowanym, aby była możliwość przejechania sprzętem rolniczym, tj. ciągnikiem z maszynami o szerokości 3,70 m w najszerszym miejscu. W konsekwencji Sąd nie podzielił stanowiska pozwanych, jakoby powodowie korzystali z przejazdu jedynie na szerokości 2, 5 m oraz na długości nie większej niż 100 m. Sąd zauważył, że w czasie oględzin widoczne były koleiny na śniegu wskazujące na przejazd pojazdami mechanicznymi do posesji powodów, przy czym każda z kolein znajdowała się w odległości około 1 m od każdego z ogrodzeń znajdujących się wzdłuż drogi. Powstałe w dniu oględzin koleiny na śniegu wyznaczały trasę przejazdu pojazdów na tym odcinku, a na całej długości koleiny były o szerokości 2, 20

m, przy czym od drogi publicznej do końca ogrodzenia pozwanych koleiny były usytuowane na środku przejazdu. W tej sytuacji pas gruntu węższy niż 3,70 m umożliwia jedynie swobodne dojście do działek powodów, ale uniemożliwia dojazd do nich.

Sąd zważył, że roszczenie o zaniechanie naruszeń jest uzasadnione w razie realnego zagrożenia dalszymi naruszeniami. Zdaniem Sądu pierwszej instancji tego rodzaju sytuacja ma miejsce w niniejszej sprawie, gdyż zgodnie ze stanowiskiem pozwanego K. P. nie zamierza on udostępnić powodom w przyszłości za darmo przejazdu. Wobec tego istnieje realne zagrożenie, że do czasu uregulowania prawnej sytuacji spornego pasa drogi pozwani ponownie zablokują drogę uniemożliwiając dojście i dojazd do działek powodów leżących wzdłuż drogi.

Orzeczenie o kosztach procesu Sąd Rejonowy uzasadnił treścią art. 98 § 1 k.p.c. w związku z art. 105 § 2 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku Sądu Rejonowego wniosły obie strony procesu.

Postanowieniem z dnia 8 maja 2014 roku Sąd Okręgowy w Lublinie odrzucił, jako spóźnione, apelacje powódek U. G. i M. G..

Pozwani B. P. (1) i K. P. zaskarżyli wyrok Sądu pierwszej instancji w części, to jest w zakresie rozstrzygnięć zawartych w punktach I i III.

Pozwani zarzucili zaskarżonemu wyrokowi:

1. naruszenie przepisów postępowania, które miało niewątpliwie wpływ na treść rozstrzygnięcia, tj. art. 233 §1 k.p.c. poprzez przyjęcie w sposób sprzeczny z zasadami doświadczenia życiowego i logiki, w oderwaniu do zebranego w sprawie materiału dowodowego, poprzez zastosowanie dowolnej, a nie swobodnej oceny dowodów i przyjęcie, że:

- z akt sprawy, a w szczególności z zeznań świadków i powodów wynika, iż powodowie posiadali sporny pas gruntu o szerokości 3,70 m, a posiadanie to polegało na korzystaniu z części działki (...) w zakresie przechodu i przejazdu tą działką do ich nieruchomości w sytuacji, w której z zeznań świadków zawnioskowanych przez stronę pozwaną powyższe nie wynika;

- pozwany dopuścił się naruszenia posiadania powodów umieszczając na spornym pasie gruntu przeszkody, które uniemożliwiły powodom przechodzenie i przejeżdżanie tym pasem gruntu, którym do grudnia 2010 roku swobodnie przejeżdżali w sytuacji, w której z materiału dowodowego nie wynika, iż powodowie do grudnia 2010 roku posiadali sporny pas gruntu, jak również nie wynika, iż to pozwany umieścił na tymże pasie jakiegokolwiek przeszkody;

2. naruszenie przepisów postępowania, które miało niewątpliwie wpływ na treść rozstrzygnięcia, tj. treści art. 233 §1 k.p.c. poprzez przyjęcie w sposób sprzeczny z zasadami doświadczenia życiowego i logiki, w oderwaniu do zebranego w sprawie materiału dowodowego, poprzez zastosowanie dowolnej a nie swobodnej oceny dowodów i przyjęcie, iż w sprawie niniejszej bezsporne było, iż powodowie do dnia 15 listopada 2010 roku posiadali sporny pas gruntu w sytuacji, w której była to okoliczność kwestionowana przez stronę pozwaną;

3. naruszenie przepisów postępowania, które miało niewątpliwie wpływ na treść rozstrzygnięcia, tj. treści art. 233 §1 k.p.c. poprzez przyjęcie w sposób sprzeczny z zasadami doświadczenia życiowego i logiki, w oderwaniu do zebranego w sprawie materiału dowodowego, poprzez zastosowanie dowolnej, a nie swobodnej oceny dowodów i przyjęcie, iż powodowie posiadali sporny pas gruntu na długości 150 m, w sytuacji, w której nie wynika to z żadnego dowodu zebranego w sprawie;

4. naruszenie przepisów postępowania, które miało niewątpliwie wpływ na treść rozstrzygnięcia, tj. treści art. 328 § 2 k.p.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i sporządzenia uzasadnienia wyroku w sposób całkowicie uniemożliwiający jego weryfikację, zawierający jedynie argumentację prawną bez odniesienia się do poszczególnych dowodów oraz bez wskazania motywów, jakim kierował się Sąd ferując wyrok.

Powołując się na powyższe zarzuty, pozwani wniosli o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powodów na rzecz pozwanych kosztów procesu za obie instancje.

Powodowie S. J. i Z. J. zaskarżyli wyrok Sądu Rejonowego w całości, domagając się uchylecia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Apelujący zakwestionowali zawarte w orzeczeniu oraz jego uzasadnieniu ustalenie położenia spornej drogi w obrębie działki nr (...). Ponadto podnieśli, że treścią wyroku są objęci jedynie powodowie, podczas gdy dojazd do posesji jest konieczny również, między innymi, dla dzieci powodów oraz np. służb technicznych. Zarzucili również błędne przyjęcie przez Sąd, że pozwany usunął ustawione na spornym pasie przeszkody wskazując, że wprowadzie przejazd jest możliwy, ale w części pasa drogi dojazdowej o szerokości 3,7 m pozwany uprawia buraki i inne warzywa, składa stary opony oraz piach. Apelujący zarzucili również nieuwzględnienie w rozstrzygnięciu o kosztach procesu kosztów poniesionych przez powodów w związku z przeprowadzeniem dowodu z oględzin.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacje obu stron podlegały oddaleniu.

W odniesieniu do apelacji pozwanych B. P. (1) i K. P. wskazać należy, że niezasadny jest zarzut naruszenia przez Sąd pierwszej instancji przepisu art. 328 § 2 k.p.c. Zarzut tego rodzaju mógłby bowiem zostać uznany za usprawiedliwiony i mieć wpływ na rozstrzygnięcie jedynie w sytuacji, gdyby z uzasadnienia zaskarżonego wyroku nie dało się odczytać, jaki stan faktyczny lub prawny stanowił podstawę rozstrzygnięcia, to jest gdyby skutek wadliwości uzasadnienia nie było możliwe poddanie go kontroli instancyjnej (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2009 roku, I UK 21/09, LEX nr 515699, jak również z dnia 9 lipca 2008 roku, I PK 2/08, LEX nr 497691). Wbrew odmiennemu stanowisku skarżącego tego rodzaju sytuacja w niniejszej sprawie nie występuje.

Nieskuteczny jest również zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. Wymieniony przepis wyraża zasadę swobodnej oceny dowodów, stosownie do której sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Skuteczne postawienie zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. wymaga wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego. Nie jest zaś wystarczające tylko przekonanie strony o innej niż przyjął sąd wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie. Prawidłowe postawienie zarzutu naruszenia zasady swobodnej oceny dowodów nie może polegać więc tylko na przedstawieniu własnej, korzystnej dla skarżącego wersji zdarzeń, opartej na własnej ocenie dowodów. Konieczne jest bowiem wykazanie, że określone w art. 233 § 1 k.p.c. kryteria oceny wiarygodności i mocy dowodów zostały naruszone, co miało wpływ na wynik sprawy albo, że sąd pominął istotne dla sprawy dowody przy ustalaniu stanu faktycznego sprawy (tak też orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 2005 roku w sprawie III CK 314/05, LEX nr 172176; z dnia 18 czerwca 2004 roku w sprawie II CK 369/03, LEX nr 174131; z dnia 15 kwietnia 2004 roku w sprawie IV CK 274/03, LEX nr 164852; z dnia 25 listopada 2003 roku, w sprawie II CK 293/02, LEX nr 151622). Powyższym wymogom nie odpowiadają zarzuty sformułowane w apelacji pozwanych. Apelujący nie wskazują bowiem na konkretne uchybienia Sądu w zakresie oceny dowodów i oparcia rozstrzygnięcia na dowodach szczegółowo wymienionych przez Sąd pierwszej instancji.

Zarazem wskazać należy, że pozwani na rozprawie w dniu 19 listopada 2012 roku przyznali, iż powodowie korzystali z przejazdu sporną drogą, a kwestionowali jedynie uprawnienie powodów w tym zakresie. W świetle przeprowadzonych w sprawie dowodów, w tym między innymi dowodów z zeznań świadków W. P. i J. M. – będących osobami obcymi dla stron – nie budzi wątpliwości okoliczność posiadania przez powodów od wielu lat tego pasa gruntu, co wyrażało się w przejeżdżaniu i przechodzeniu po znajdującej się na nim drodze. Nie znajduje natomiast żadnych podstaw twierdzenie apelujących, jakoby zgromadzone w niniejszej sprawie dowody wskazywały na korzystanie przez powodów, w celu dojazdu do ich nieruchomości przed naruszeniem posiadania, nie z przedmiotowej drogi, ale z innej. Twierdzenie to jest gołosłowne i sprzeczne choćby z wyjaśnieniami pozwanych na rozprawie w dniu 19 listopada 2012 roku. Trzeba podkreślić, że także świadek B. P. (2), należący do rodziny pozwanych, przyznał fakt dojeżdżania przez powodów

do ich posesji po spornej drodze. Powołane w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku dowody, w tym dokumentacja fotograficzna, dowodzą również faktu naruszenia posiadania powodów przez pozwanych. Pozwany wyraził ponadto brak zamiaru udostępniania powodom spornego pasa w przyszłości, na co trafnie zwrócił uwagę Sąd Rejonowy. Jeśli chodzi zaś o ustalone przez Sąd miary szerokości oraz długości przedmiotowego pasa gruntu, to wynikają one wprost z pomiarów dokonanych w toku oględzin, pozostających nadto w zgodzie z treścią oświadczenia pozwanego o pozostawieniu pasa umożliwiającego przejazd dla ciągnika z maszynami o szerokości 3,7 m.

Wobec niezasadności zarzutów apelacji, które nie podważają prawidłowych ustaleń i oceny Sądu pierwszej instancji, apelacja pozwanych podlegała oddaleniu.

Apelacja wniesiona przez pozwanych S. J. i Z. J. także nie zasługiwała na uwzględnienie.

Chybiony jest zarzut błędnego ustalenia przez Sąd Rejonowy, że pas spornej drogi położony jest w obrębie działki nr (...), należącej do pozwanych.

Zgodnie z art. 478 k.p.c. w sprawach o naruszenie posiadania sąd bada jedynie ostatni stan posiadania i fakt jego naruszenia, nie rozpoznając samego prawa ani dobrej wiary pozwanego. Dlatego też ustalenie przez Sąd Rejonowy położenia spornego pasa w działce nr (...) nie przesądza w żaden sposób o jego prawie własności, gdyż kwestia ta nie należy do kognicji sądu w sprawie o ochronę posiadania, a służy jedynie określeniu położenia pasa gruntu, którego wyrok dotyczy, przy uwzględnieniu danych z ewidencji gruntów.

W związku z zarzutem objęcia zaskarżonym wyrokiem wyłącznie powodów, a nie np. również członków ich rodzin wskazać należy, że wyrok Sądu pierwszej instancji w części uwzględniającej powództwo udziela – zgodnie z żądaniem pozwu – ochrony posiadaniu powodów, które w realiach sprawy może polegać również na przechodzeniu i przejeżdżaniu przez osoby przez nich upoważnione, nie korzystające z własnego stanu posiadania, ale wykonujące posiadanie powodów.

Niezasadny jest zarzut skarżących błędnego ustalenia przez Sąd Rejonowy, że pozwany usunął ustawione na spornym pasie przeszkody i w konsekwencji oddalenia powództwa w części dotyczącej żądania przywrócenia stanu poprzedniego. Zakwestionowane ustalenie Sądu Rejonowego znajduje bowiem podstawę w zeznaniach samych powodów złożonych na rozprawie w dniu 20 maja 2013 roku. I tak powód S. J. stwierdził, że „pozwany P. usunął gnojownik w trakcie procesu”, że „piach został przesypany w inne miejsce” oraz „obecnie mogę dojechać do swojej posesji”. Także powódki Z. J. i U. G. zeznały, że „na dzień dzisiejszy przejazd jest możliwy”, „na dzień dzisiejszy mamy możliwość przejazdów, bowiem zostały usunięte przeszkody”, a M. G. podała, że „najpierw pozwani postawili szlaban, później szpały kolejowe, później zaorał przejazd, postawił beczkowóz, a następnie wysypany został na środku drogi piach. To zostało usunięte w trakcie procesu” (zeznania k. 162v.-163). W świetle przywołanych zeznań powodów ustalenia Sądu Rejonowego są zatem w pełni prawidłowe. Zważyć przy tym należy, że zgodnie z punktem I zaskarżonego wyroku pozwani zostali zobowiązani do zaprzestania utrudniania powodom swobodnego przejazdu przedmiotowym pasem gruntu, a w myśl art. 817 k.p.c. w sprawach o naruszenie posiadania ukończona egzekucja może być podjęta na nowo na podstawie tego samego tytułu wykonawczego, jeżeli dłużnik ponownie dokonał zmiany sprzecznej z treścią tego tytułu, a żądanie w tym przedmiocie zostanie zgłoszone przed upływem sześciu miesięcy od ukończenia egzekucji.

Nietrafny jest zarzut dotyczący zawartego w punkcie III zaskarżonego wyroku rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów procesu, w ramach których zgodnie z art. 98 § 1 i 2 k.p.c. uwzględniona została jedynie uiszczona przez powoda S. J. opłata od pozwu. Wskazać bowiem należy, że zaliczka w kwocie 200 zł uiszczona przez powódkę U. G. na poczet kosztów przeprowadzenia dowodu z oględzin, zapisana pod pozycją (...), nie została wykorzystana (notatka urzędowa k. 266 akt). Kwota niewykorzystanej zaliczki podlega zatem zwrotowi przez Sąd Rejonowy stosownie do art. 84 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t.j. Dz. U. z 2010 r., Nr 90, poz. 594 ze zm.).

Z tych wszystkich względów i na podstawie art. 385 k.p.c. Sąd Okręgowy oddalił obie apelacje.

Orzeczenie o kosztach postępowania odwoławczego uzasadnia art. 100 zd. 1 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c., a to wobec oddalenia apelacji obu stron.